

Cepljenje proti steklini in obravnava oseb v antirabičnih ambulantah v letu 2023

- PRELIMINARNO POROČILO -

Program cepljenja in zaščite z zdravili opredeljuje obvezno predekspozicijsko cepljenje proti steklini za vse osebe, ki so pri svojem delu ali praktičnem pouku izpostavljene okužbi z virusom stekline. Po eksposicijsko cepljenje je obvezno za vse osebe, ki so bile izpostavljene okužbi z virusom stekline, in sicer:

- za osebo, ki jo je ugriznila ali kako drugače ranila stekla divja ali domača žival (potrjena izpostavitev virusu stekline);
- za osebo, ki jo je poškodovala žival, ki je bila sumljiva na steklino in je ni mogoče imeti pod veterinarsko kontrolo (npr. poškodba se je zgodila v endemski državi, žival, ki je povzročila poškodbo, je nelegalno uvožena iz endemske države ali je bila nedavno v endemski državi, ...);
- za osebo, ki jo je ugriznil pes ali mačka, sumljiva na steklino, ki v 10 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi ter osebo, ki jo je poškodovala druga žival, sumljiva na steklino, ki v 20 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi;
- za osebo, ki je bila v negotovem stiku z netopirji/ direktnem stiku z netopirjevo slino ali živčnim tkivom;
- za osebo, ki je bila v stiku z vsebinou (tekočino) vabe za cepljenje lisic;
- v primeru drugih indikacij po presoji zdravnika v antirabični ambulanti.

Zdravstveno varstvo pred steklino izvajajo specializirane ambulante območnih enot NIJZ v skladu z nacionalnimi priporočili.

1. PREDEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 1: Število predekspozicijsko cepljenih proti steklini, Slovenija, 2023

REGIJA	BAZIČNO	REVAKCINACIJA
Celje	29	0
Nova Gorica	1	0
Koper	9	0
Kranj	18	0
Ljubljana	141	0
Maribor	91	0
Murska Sobota	3	0
Novo mesto	47	0
Ravne	1	0
SLOVENIJA	340	0

Tabela 2: Predeksposičijsko cepljeni proti steklini, po kategoriji izpostavljenosti, Slovenija, 2023

RAZLOG ZA CEPLJENJE	BAZIČNO	REVAKCINACIJA
Izpostavljenost pri delu	16	0
Potniki	305	0
Ostali	19	0
SKUPAJ	340	0

2. POEKSPONCIJSKO CEPLJENJE

Tabela 3: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, 2014 – 2023

LETU	ŠTEVILLO OBRAVNANAVIH	ŠTEVILLO CEPLJENIH	DELEŽ CEPLJENIH (%)
2014	2619	737	28,2
2015	2515	768	30,5
2016	2499	704	28,2
2017	1435	189	13,2
2018	1057	146	13,8
2019	943	151	16,0
2020	367	61	16,6
2021	290	30	10,3
2022	284	50	17,6
2023	321	90	28,0

Tabela 4: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po regijah, Slovenija, 2023

REGIJA	ŠT. OBRAVNANAVIH OSEB	ŠTEVILLO CEPLJENIH OSEB		
		cepljeni	popolno cepljeni	prekinili cepljenje
Celje	36	8	7	1
Nova Gorica	3	3	3	0
Koper	42	9	9	0
Kranj	30	6	6	0
Ljubljana	70	49	49	0
Maribor	38	10	10	0
Murska Sobota	36	0	0	0
Novo mesto	50	4	4	0
Ravne	16	1	1	0
SLOVENIJA	321	90	89	1

Tabela 5: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini po regijah, Slovenija, 2014 – 2023

REGIJA	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celje	161	171	128	17	17	13	3	5	7	8
Nova Gorica	20	21	18	6	16	3	0	0	0	3
Koper	40	43	64	13	14	21	1	2	2	9
Kranj	61	51	74	23	14	13	5	2	8	6
Ljubljana	135	160	482	81	45	54	26	11	26	49
Maribor	156	136	133	21	27	20	21	6	2	10
Murska Sobota	50	49	33	9	5	12	1	3	1	0
Novo mesto	87	95	86	15	16	9	4	1	4	4
Ravne	27	42	9	4	4	6	0	0	0	1

Tabela 6: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po spolu, Slovenija, 2023

REGIJA	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE
Celje	8	3	5
Nova Gorica	3	2	1
Koper	9	3	6
Kranj	6	4	2
Ljubljana	49	21	28
Maribor	10	5	5
Murska Sobota	0	0	0
Novo mesto	4	2	2
Ravne	1	0	1
SLOVENIJA	90	40	50

Tabela 7: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po starosti, Slovenija, 2023

REGIJA	0-6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	≥ 60
Celje	0	0	0	0	2	1	3	1	1
Nova Gorica	0	0	0	0	2	1	0	0	0
Koper	0	0	0	1	3	2	2	1	0
Kranj	0	1	0	1	0	3	1	0	0
Ljubljana	1	1	3	3	13	12	10	2	4
Maribor	0	1	2	0	4	2	0	1	0
Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Novo mesto	0	0	0	0	2	2	0	0	0
Ravne	0	0	0	0	0	0	0	1	0
SLOVENIJA	1	3	5	5	26	23	16	6	5

Tabela 8: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po načinu izpostavljenosti, Slovenija, 2023

REGIJA	I. kategorija	II. kategorija	III. kategorija
Celje	0	0	8
Nova Gorica	0	0	3
Koper	0	4	5
Kranj	0	1	5
Ljubljana	4	10	35
Mariibor	0	0	10
Murska Sobota	0	0	0
Novo mesto	0	1	3
Ravne	0	0	1
SLOVENIJA	4	16	70

- I. kategorija: dotik ali krmljenje živali, lizanje nepoškodovane kože; dotik vabe s cepivom (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža nepoškodovana; dotik živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom ali taka žival poliže človeka po nepoškodovani koži;
- II. kategorija: rahel ugriz nepokrite kože; manjše praske ali odrgnine, ki ne krvavijo; ugrizi, praske glodavcev in primatov; dotik tekočine cepiva v poškodovani vabi (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža poškodovana; žival, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom poliže človeka po poškodovani koži;
- III. kategorija: ugrizi ali praske skozi kožo; kontakt sluznice ali poškodovane kože s slino (npr. lizanje); ne izvanz ugriz primatov v glavo ali vrat v državah z visokim tveganjem; praske ali ugrizi netopirjev; kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s tekočino cepiva iz poškodovane vabe (za cepljenje lisic); kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s slino živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom;

Tabela 9: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, glede na vrsto živali, ki so osebo poškodovale, Slovenija, 2023

REGIJA	PES	MAČKA	DRUGE DOMAČE ŽIVALI	LISICA	GLODALCI	DRUGE ŽIVALI	STIK Z VABO ZA CEPLJENJE LISIC
Celje	4	2	0	0	0	2	0
Nova Gorica	1	0	0	0	0	2	0
Koper	5	1	1	0	0	2	0
Kranj	1	1	0	0	0	4	0
Ljubljana	21	10	0	0	1	16	1
Mariibor	4	3	0	0	0	3	0
Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0
Novo mesto	0	0	0	0	0	4	0
Ravne	1	0	0	0	0	0	0
SLOVENIJA	37	17	1	0	1	33	1

3. SEROPROFILAKSA PROTI STEKLINI

Tabela 10: Število oseb, ki so prejele zaščito z imunoglobulinimi proti steklini, Slovenija, 2023

REGIJA	ZAŠČITA Z IMUNOGLOBULINI PROTI STEKLINI
Celje	2
Nova Gorica	0
Koper	7
Kranj	2
Ljubljana	5
Maribor	5
Murska Sobota	0
Novo mesto	3
Ravne	0
SLOVENIJA	24

4. ZAKLJUČEK

V letu 2016 se je Slovenija proglašila za državo, prosto stekline. O tem smo obvestili strokovno javnost in dali navodila, v katerih primerih osebe, ki so jih poškodovali živali, napotiti v antirabično ambulanto. Posledično se je v zadnjih letih število obravnav v antirabičnih ambulantah in s tem tudi število poekspozicijsko cepljenih oseb zmanjšalo. Dodatno pa je zaradi epidemije covid-19 v Sloveniji prišlo še do dodatnega zmanjšanja v številu antirabičnih obravnava, kar je najverjetnejše odraz omejitev gibanja in mednarodnih potovanj zaradi same epidemije. Poleg tega je veterinarska služba tudi prenehala s peroralnim cepljenjem lisic proti steklini.

Naloga zdravstvene službe je tudi pravočasno cepljenje oseb v primeru indikacije. Zato je nujno vzdrževati dobro povezavo med območnimi enotami NIJZ, kjer delujejo specializirane antirabične ambulante in območno veterinarsko službo.

Pričakujemo, da bo veterinarska služba tudi v bodoče pravilno in hitro ukrepala v primeru stekle ali na steklino sumljive živali ter dobro sodelovala z zdravstveno službo območnih enot NIJZ.